

До спеціалізованої вченої ради
ДФ 70.895.019 у Хмельницькому
університеті управління та права імені
Леоніда Юзькова

РЕЦЕНЗІЯ

доктора юридичних наук, професора

Бригінця Олександра Олексійовича

на дисертацію

Віталія Анатолійовича МАРЦИНКЕВИЧА на тему «Правове регулювання оподаткування пасивних доходів фізичних осіб в Україні», поданої на здобуття освітньо-наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 Право

Актуальність теми дисертаційного дослідження полягає у тому, що в сучасних непростих умовах функціонування нашої держави досить важко переоцінити важливість і своєчасність впорядкування дохідної бази бюджету. Відповідно і діюча в державі система оподаткування відіграє ключову роль в забезпеченні власного економічного розвитку. Вона позначається на підтриманні громадського правопорядку країни, забезпеченні сприятливих умов розвитку духовно-культурного життя населення, оборони країни, вирішенні різноманітних соціальних проблем тощо. Одним із найбільш ефективних наповнювачів бюджету є оподаткування доходів фізичних осіб, чим і займається автор представленої роботи. За допомогою даного податку держава має можливість впливати на рівень доходів і накопичень громадян, він є соціальним регулятором, так як перерозподіляє доходи кожного члена суспільства, під час його сплати формуються взаємозв'язки платників з державою, так як кожен з них стає учасником бюджетного процесу щодо формування доходів держави. Сучасні науковці активно вивчають позитивні та негативні зміни у законодавстві про податок з доходів фізичних осіб,

доцільність та ефективність їх запровадження. Проте варто переглянути механізм нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб у зв'язку з останніми змінами податкового законодавства. Дійсно, реформи податкового законодавства, зокрема якісне внесення змін та доповнень до Податкового кодексу України, вносять певні корективи у механізм справляння податку на доходи фізичних осіб. Відтак актуальним постає питання дослідження впливу цих новацій на функціонування ПДФО та його роль у формуванні доходів бюджету, особливо в частині оподаткування пасивних доходів фізичних осіб в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків, рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Наукові положення, висновки і рекомендації, викладені у дисертації мають достатній ступінь обґрунтованості, оскільки базуються на теоретичних працях як вітчизняних, так і зарубіжних вчених – представників, насамперед, науки податкового права. Зокрема, теоретичною основою дисертаційного дослідження є наукові праці українських і зарубіжних учених із загальнотеоретичної юриспруденції, фінансового права, податкового права, інших галузей права.

У дисертації чітко сформульована мета. Об'єкт та предмет дослідження визначені відповідно до встановлених вимог та дозволяють всебічно проаналізувати поставлену проблему, не виходячи за межі наукової спеціальності. Дисертація Марцинкевича В.А. написана грамотно, сприймається легко та з інтересом.

До найвагоміших результатів, отриманих в роботі, слід віднести такі.

1. Автором ефективно опрацьовано та узагальнено позитивний міжнародний досвід оподаткування інвестиційного прибутку фізичних осіб на ринках капіталу, що дало змогу виокремити позитивні та негативні тенденції вітчизняної законодавчої регламентації справляння податку на доходи фізичних осіб.

2. Запропоновано сутнісними характеристиками пасивних доходів визначати такі: 1) пасивний характер отримання, тобто вони не потребують постійної участі їх отримувача у створенні; 2) джерелом отримання є – кошти, майно та інші активи платника податку; 3) вимагають попереднього вкладення коштів (інших майнових активів) для придбання об'єкта, що згодом забезпечує отримання доходу; 3) утворюється внаслідок операцій з цим об'єктом в формі вкладення майна та майнових прав з метою інвестування; 4) стабільний характер отримання; 5) адміністрування податку на доходи фізичних осіб з пасивних доходів передбачає участь податкового агента.

3. Представлені конструктивні пропозиції стосовно внесення змін до Податкового кодексу України щодо удосконалення окремих положень, що нададуть змогу більш ефективно здійснювати адміністрування пасивних доходів фізичних осіб в Україні.

Повнота викладу положень дисертації в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації визначається тим, що основні результати дисертації достатньо повно викладено у 8 наукових працях, зокрема у 3 наукових статтях у фахових виданнях України, 1 наукова стаття у науковому періодичному виданні іншої держави, зокрема у періодичному науковому виданні іншої держави, яка входить до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу з наукового напрямку, за яким підготовлено дисертацію здобувача, 4 у збірниках тез матеріалів міжнародних наукових і науково-практичних конференціях

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації полягають у тому, що представлене дослідження, як і будь-яке оригінальне дослідження, має окремі дискусійні положення.

1. На с. 24 роботи у шостому із завдань автором пропонується «конкретизувати сукупність податкових процедур, які становлять зміст податкового адміністрування». Вважаємо, що постановка такого завдання є доволі широкою для даного дослідження, враховуючи те, що предметом

дослідження визначено «правове регулювання оподаткування пасивних доходів фізичних осіб в Україні», а на с. 28-29 автор відображає «визначення податкового адміністрування, як процесуально врегульованої правовими нормами організаційно-управлінської діяльності уповноважених суб'єктів, спрямованої на виконання платником податків покладеного на нього податкового обов'язку в межах реалізації реєстраційно-облікових процедур, процедур сплати податків і податкової звітності та процедур податкового контролю й притягнення до податкової відповідальності», тобто діяльності, що охоплює не тільки «правове регулювання оподаткування пасивних доходів фізичних осіб в Україні».

2. Доцільно було б узагальнити представлений матеріал та відобразити в повному виді розгорнуту авторську наукову позицію стосовно класифікації пасивних доходів фізичних осіб в Україні.

3. З точки зору економічної теорії терміни «дохід» та «прибуток» дійсно є близькими, визначаються як частина і загальне. Тому не зовсім зрозумілою є позиція автора, викладена на с. 201 у першому висновку стосовно власної участі у розмежуванні відповідних термінів.

Слід зазначити, що викладені зауваження переважно мають дискусійний характер і тому суттєво не впливають на позитивну оцінку дисертаційної роботи. Вони викликані інтересом до цього дослідження, новизною та актуальністю питань, що розкриваються автором.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Віталія Анатолійовича Марцинкевича на тему «Правове регулювання оподаткування пасивних доходів фізичних осіб в Україні», відповідає вимогам, встановленим Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), пунктам 6, 7, 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої

освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, є завершеною самостійною науково-дослідною роботою, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують наукове завдання, що має істотне значення для науки податкового права, а його автор – Віталій Анатолійович Марцинкевич заслуговує на присудження йому освітньо-наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право.

Рецензент

**професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління
та права імені Леоніда Юзькова,
доктор юридичних наук,
професор**

Олександр Бригінець